

Rozhodovací orgán: Nejvyšší správní soud (NSS)
Žalobce (žadatel o azyl): M. I.
Žalovaný: Ministerstvo vnitra ČR
Věc (název rozsudku): M. I. proti Ministerstvu vnitra ČR
Země původu žadatele: Ukrajina
Datum rozhodnutí: 19.05.2004
Číslo jednací: 5 Azs 63/2004-60
Právní věta (ve Sbírce NSS): Sbíрка rozhodnutí NSS, č. 11/2004, rozhodnutí č. 364, str. 947–950

„Určitá sociální skupina“ ve smyslu § 12 zákona č. 325/1999 Sb., o azylu, je skupina osob, která se vyznačuje objektivně společnou charakteristikou nebo kterou společnost alespoň takto vnímá. Tato charakteristika má často povahu vrozeného, nezměnitelného rysu nebo je jinak zásadní pro lidskou identitu, svědomí nebo výkon lidských práv dotýčných osob; riziko pronásledování však do této charakteristiky nepatří.

Komentář [DK1]: Generováno automaticky.

Komentář [DK2]: V dříve většině se jedná o zemi, jejíž státní občanství žadatel má. Pokud má žadatel o azyl více státních občanství, uveďte prosím všechny relevantní země.

I pouhá příslušnost k určité sociální skupině může být postačujícím důvodem pro udělení azylu; rozhodující je ovšem existence odůvodněného strachu z pronásledování, směřujícího vůči žadateli o azyl jako příslušníku určité sociální skupiny, jež podnikají úřady země, případně jež vychází od některých složek obyvatelstva, které nerespektují normy stanovené v zákonech dotýčné země, a úřady vědomě takové jednání tolerují, případně odmítají či jsou neschopné zajistit účinnou ochranu.“

Hathawayovo číslování:

3.2.5 Posuzování hrozby v kontextu všeobecné tísně

Klíčová slova: Individuální pronásledování

4.4.1 Odlišení pronásledování od všeobecné nouze (*hardship*)

Klíčová slova: Hrozba ztráty zaměstnání;
Hospodářská, sociální a kulturní práva;
Všeobecná nouze

4.4.2 Porušování hospodářských, sociálních a kulturních práv

Klíčová slova: Hospodářská, sociální a kulturní práva;
Ekonomické vyloučení ze společnosti;
Právo na zaměstnání

4.5.1 Původci pronásledování

Klíčová slova: Původci pronásledování
Pronásledování *tolerované* státem

5.0 Nexus s jedním nebo více důvody pronásledování

Klíčová slova: Nexus s důvody pronásledování

5.5 Příslušnost k určité sociální skupině

5.5.4 Sociální třída nebo kasta

Klíčová slova: Příslušnost k určité ekonomické třídě;
Chudoba

Ustanovení zákona o azylu: §12 písm. b)

Shrnutí judikátu:

Stěžovatel původem z Ukrajiny nemůže najít ve své zemi práci a poukazuje na finanční potíže, neboť mu nejsou od státu vypláceny sociální dávky ani hmotné zabezpečení uchazeče o zaměstnání. Namítal, že patří do sociální skupiny „nezaměstnaných“, nicméně neprokázal, že by pro svou příslušnost k této sociální skupině byl jakkoli pronásledován, neboť pronásledováním není tíživá ekonomická situace sama o sobě.

Další informace:

Nejvyšší správní soud přejal definici „určité sociální skupiny“ od UNHCR (srov. Doporučení v oblasti poskytování mezinárodní ochrany „Příslušnost k určité sociální skupině“ - HCR/GIP/02/02 ze

dne 7. 5. 2002), a tím implicitně akceptoval výklad, který spojuje oba převládající přístupy v rozhodovací praxi – přístup „chráněné charakteristiky“ a přístup „sociální percepce“. NSS tak konstatoval, že „nezaměstnaní“ mohou tvořit „určitou sociální skupinu. V projednávaném případě však byl stěžovatel neúspěšný, neboť neprokázal individuální pronásledování a nexus s alespoň jedním z pěti důvodů pronásledování uvedeným v ŽÚ1951.

(důraz v textu doplněn autorem)

....

Nejvyšší správní soud v Brně kasační stížnost rozsudkem ze dne 19.05.2004, č.j. 5 Azs 63/2004-60 zamítl.

Z odůvodnění rozsudku Nejvyššího správního soudu v Brně:

....

Stěžovatel kasační stížností napadá posouzení právní otázky soudem prvního stupně i žalovaným a pokládá svoji žádost o udělení azylu za důvodnou. Poukazuje na finanční potíže v domovské zemi, nemožnost najít tam práci, nevyplácení ani minima sociálních dávek a hmotného zabezpečení uchazeče o zaměstnání a z toho plynoucí možnost obživy jediné trestnou činností nebo odchodem do exilu. Státní aparát tato situace nezajímá, vůbec ji neřeší, resp. této situace zneužívá. Proto takové pronásledování státním aparátem lze přiřadit pod. ust. § 12 písm. b) zákona č. 325/1999 Sb., neboť žalobce patří do **sociální skupiny nezaměstnaných** a je pronásledován právě z tohoto důvodu, což domovský stát toleruje. Stěžovatel v tomto postupu státní moci domovského státu a své situaci vidí naplnění humanitárních důvodů ve smyslu § 14 zákona č. 325/1999 Sb. Soud I. stupně neuvedl dostatečně důvody, proč skutkové tvrzení žalobce, že bude v domovské zemi postižen vojenským soudem jako důvod udělení azylu odmítnul. Stěžovatel poukazuje na **čl. 65 Příručky procedur a kritérií pro přiznání postavení uprchlíka**, který uvádí, že pronásledování se týká za normálních okolností kroků, které podnikají orgány nějaké země. Může však vycházet také od některých složek obyvatelstva, které nerespektují normy stanovené v zákonech dané země. Tam, kde místní obyvatelstvo páchá diskriminační či jinak postihující činy, mohou být tyto považovány za pronásledování, pokud je orgány vědomě tolerují nebo odmítají, či nejsou schopné zajistit účinnou ochranu.

....

Zákon o azylu pojem „příslušnosti k určité sociální skupině“ dále nerozvádí. Tento termín se objevuje v článku 1 odst. A bod 2 Úmluvy o právním postavení uprchlíků z 28. 7. 1957 (Ženevské konvence) a ani tam není upřesněn. Lze však vyjít z praxe soudních rozhodnutí, která se vyčlenila do dvou přístupů, jeden představuje tzv. chráněnou charakteristiku, druhý pak přístup sociální percepce. Prvý klade důraz na nezměnitelnou charakteristiku pro člověka natolik zásadní, že by se jí neměl být nucen vzdát, totiž vrozená (např. pohlaví, etnická příslušnost) nebo nezměnitelná z jiných důvodů (např. historických, povolání, stav). Takto byly generovány např. sociální skupina rodiny, žen, homosexuálů. Se stejným výsledkem přichází i druhý přístup, který zjišťuje, zda skupina je spojena s určitou charakteristikou, která ji identifikuje nebo ze společnosti vyděluje. Ovšem důsledkem těchto dvou přístupů nemusí být vždy shodný náhled tam, kde je sociální skupina charakterizována skutečností, která není vrozená či pro lidskou důstojnost zásadní, např. určitého povolání nebo sociální třídy. Především však role pronásledování není definičním prvkem, jež určuje sociální skupinu, byť fakt pronásledování pomůže k tomu, aby určitá skupina lidí byla jako zvláštní sociální skupina

vnímána, resp. může takovou skupinu i vytvořit. Není pak zapotřebí, aby se členové určité sociální skupiny znali, nemusí se vzájemně stýkat ani tvořit soudržnou skupinu. Určitá sociální skupina je tedy skupina osob sdílející objektivně společnou charakteristiku nebo je alespoň takto společností vnímána. Tato charakteristika má často povahu vrozeného, nezměnitelného rysu nebo je jinak zásadní pro lidskou identitu, svědomí nebo výkon lidských práv dotyčných osob; riziko pronásledování tuto charakteristiku nepředstavuje (srov. doporučení v oblasti poskytování mezinárodní ochrany - HCR/GIP/02/02 ze 7.5. 2002). V tomto kontextu lze skutečně hovořit o sociální skupině nezaměstnaných.

Je třeba poznamenat, že i pouhá příslušnost k této skupině může být za určitých okolností postačujícím důvodem pro udělení azylu, nemusí přitom hrozit pronásledování všem členům skupiny, skupina může být malá (rodina), ale i velmi početná (etnická skupina, ženy). Ovšem rozhodující je existence odůvodněného strachu z pronásledování směřujícího vůči žadateli o azyl, jako příslušníku určité sociální skupiny, jež podnikají úřady země, případně vychází od některých složek obyvatelstva, které nerespektují normy stanovené v zákonech dotyčné země a úřady vědomě takové jednání tolerují nebo odmítají, či jsou neschopné zajistit účinnou ochranu. V daném případě však stěžovatel neprokázal, že by pro svou příslušnost k sociální skupině nezaměstnaných byl jakkoli pronásledován, neboť v souladu s konstantní judikaturou soudů, pronásledováním však není tíživá ekonomická situace sama o sobě a právě to stěžovatel tvrdí a jinou formou pronásledování stěžovatel netvrdí a nelze ji vyčíst ani z obsahu žalovaným shromážděných důkazů.